

Шевчук Олег

студент

Західноукраїнський національний університет

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ НАСАДЖЕНЬ СУНИЦІ САДОВОЇ

В Україні суниця донедавна займала перші позиції серед ягідних культур і лише останнім часом дещо поступилася перед чорною смородиною у зв'язку із зростанням популярності останньої як адсорбента радіоактивних речовин. У традиційно найбільш ягідному регіоні (північ України) потенційна продуктивність і зимостійкість сортів обумовлені рівнем низьких температур восени та взимку і наявністю снігового покриву, який забезпечує нормальне проходження періодів спокою та етапів онтогенезу, що готують рослину до протистояння весняним приморозкам [3, с. 22]. Однак на відміну від багаторічних плодкових культур, суниця садова стала в останні десятиріччя культурою з найбільш динамічним оновленням сортименту. Не зовсім логічна, з одного боку, але досить прагматична з іншого інтродукція сортів південного походження у значно північніші країни виявилася досить результативною.

Вирощування суниці в системі органічного землеробства, де використання мінеральних добрив і пестицидів недопустимо, скорочує строки експлуатації насаджень. Це вимагає вирощування посадкового матеріалу суниці, який повинен забезпечувати високу врожайність ягід уже в перший рік плодоношення насаджень і їх високу споживчу якість.

Інтенсивні технології вирощування дають змогу культивувати суницю як на ґрунті (відкритому чи закритому), так і методом гідропоніки (на живильних розчинах). Досягнення сучасної науки та техніки забезпечують проведення точних аналізів ґрунту, рослин та поживних речовин, створення та контроль необхідних умов для росту і розвитку рослин. Високих й стійких врожаїв суниці садової можна досягти у відкритому ґрунті лише тоді, коли кожен сорт буде розміщений в оптимальних для нього умовах, коли існує пряма відповідність між потребами рослини в кожній фазі її розвитку та місцевими природно-кліматичними умовами. Що стосується вирощування в захищеному ґрунті без опалення на гідропоніці, то врожайність суниці повністю залежить від якості садивного матеріалу, властивостей субстрату і живильного розчину, вологості повітря та наявності в ньому необхідної кількості CO₂, надійної системи захисту, схеми садіння та від того, як розташовано лотки з культурою – вертикально чи горизонтально. Вирощування суниці на горизонтальних лотках та безпосередньо на ґрунті дає змогу підвищити щільність садіння від 14 до 19 рослин на квадратний метр та довести врожайність до 5,2 кг/м². За вертикального способу початок дозрівання ягід прискорюється на 5-7 діб [1, с. 25].

Одним з перспективних прийомів, що дозволяє отримати екологічно безпечну продукцію є використання торфових гуматів, які покращують умови адаптації рослин при висаджуванні, підвищують стійкість до несприятливих умов середовища, активізують потенціал продуктивності сорту. Встановлено позитивний ефект таких гуматів на ранніх стадіях розвитку рослин, але вплив їх на ріст, розвиток і урожайність плодоносних насаджень суниці залишається недостатньо вивченим.

Гумінові препарати знаходять найбільш широке використання як стимулятори росту рослин [2, с. 23]. В оптимальних дозах вони стимулюють проростання насіння, збільшують довжину і біомасу проростків, нівелюють наслідки абіотичних стресів. Можна вважати встановленим, що стимулюючу дію гумінові речовини виявляють в області низьких концентрацій (0,0001-0,01 %), а в більш високих концентраціях можуть проявляти ефект інгібування ростових процесів.

Використання торфових гуматів в технології вирощування ягідних насаджень послаблює негативну дію абіотичних стресорів на продуктивність рослин суниці, внаслідок чого збільшується їх вегетативна маса, кількість корисної зав'язі, зменшувалась кількість здрібнених і недорозвинених плодкових органів, що обумовлює збільшення врожаю на 26–36 % в однорічному ягіднику і на 29-40 % у дворічному ягіднику. Максимальний ефект можна отримати за сумісного використання ультрагумату при вирощуванні розсади та двократному обприскуванні плодоносних насаджень.

Список використаних джерел

1. Абсеямова Е. Х., Силаєва А. М. Елементи технології вирощування суниці садової за умов гідропоніки у плівкових неопалюваних теплицях Київської області. Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків. 2013. Вип. 17(1). С. 24-28.
2. Калитка В. В., Карпенко М. В. Вплив природних гуматів і гідротермічних умов на продуктивність насаджень суниці садової. Таврійський науковий вісник. 2011. № 94. С. 19-27.
3. Павлюк В. В., Ковальчук Н. С., Павлюк Н. В. Біоекологічні особливості середньостиглих сортів суниці садової (*Fragaria ananassa* Duch.) за умов Північного Лісостепу України. Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. 2016. № 2. С. 57-63.